

DREPTUL

LEGIslațiune — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

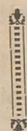
REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an

la 1 Ianuarie și 1 Iulie

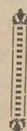
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentzii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul postal

Ș U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I*: Ella Negruzzi cu Const. C. Toma și alții.
Curtea de apel din Galați, secțiunea I: Nicolae M. Athanasulis cu Ioan Fițip.

Judecătoria rurală ocolul Novaci-Gorj: Ministerul public cu societatea forestieră «Lotrul».

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Auaiența dela 29 Ianuarie 1913

Președînța d-lui C. R. Manolescu, președinte

Ella Negruzzi cu Const. C. Toma și alții

FEMEIA AVOCAT. — ÎNSCRIERE ÎN TABLOU. — NEADMISIBILITATE. — ART. 1 L. AVOC. DIN 1907.

Generalitatea termenilor din legea avocaților dela 12 Martie 1907, nu este de ajuns pentru a permite interpretarea ei în sensul că femeile ar avea dreptul de a exercita avocatura, cu atât mai mult cu cât din spiritul care a prezidat la întocmirea acestei legi, rezultă neîndoios că legiuitorul, pentru motive de ordine socială, nu a voit să prevadă pentru femeie dreptul de a fi avocat.

No. 53. — Respins recursul făcut de Ella Negruzzi contra deciziei Curței de apel din Iași, secția I cu No. 2 din 1913, în proces cu Const. G. Toma și alții¹⁾.

1) Vezi această decizie și observațiunea d-lui profesor D. Alexandresco, în *Dreptul* No. 47 din 1913.

S'a citit raportul d-lui consilier Al. Alessiu.

S'au ascultat: d-nii avocați M. Ferechide și N. Polizu-Micșunești, pentru recurentă, în desvoltarea motivului de recurs; d-l avocat C. Xenii, pentru intimați, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Violarea art. 1 din legea pentru organizarea corpului de avocați. Pentru ca cineva să poată exercita profesiunea de avocat, art. 1 cere trei condiții: 1) să fie român, să aibă titlu universitar de studii juridice și să fie major. La aceste condiții Curtea de Iași adaogă o a patra: să fie bărbat. Fără a tăgădui în principiu dreptul instanțelor judecătorești de a cerceta esența dispozițiilor din lege și de a determina sfera ideilor pe care le exprimă, socotesc că, de astă dată, Curtea de Iași a trecut peste limitele acestui drept și a adaogat la lege, ceea ce nu-i era îngăduit să adaoge. Violarea de care mă plâng provine din o serie de erori de metodă și argumentare, din care cele mai principale sunt următoarele: pentru a ajunge la soluția sa și pentru a determina spiritul legii dela 1864. Curtea de Iași cercetează tradițiile fraceze și tradițiile vechi din principate.

«E drept că aceste tradiții ar fi putut influența preocuparea legiuitorului și l-ar fi putut determina a prescrie o măsură în sensul de a se conserva. Ele însă nu pot complecta o dispoziție clară și precisă care nu oferă nici un indiciu despre asemenea influență. În aceeași direcție, Curtea utilizează materialul parlamentar care a precedat și pregătit în parte alcătuirea legii dela 1907. Dacă desbaterile parlamentare pot fi până la un punct consultate pentru lămurirea unei dispoziții îndoelnice sau obscure, e primejdios a recunoaște acest rol consultativ fie unor lucrări cu caracter privat, doctrinar sau nu, fie chiar păreri personale a raportorului legii, mai cu seamă când toate aceste păreri nu lămuresc, dar adaogă ceva la cuprinsul legii. Legea e o afirmare de principii statornice care cere o aplicare uniformă. Pe cât posibil, înțelesul legii trebuie căutat în ea însăși, nu în afară de

de ea. Și dacă legiuitorul exprimă altceva decât ceea ce voește, dar o exprimă, în termeni care nu au înțeles precis și neîndoelnic, judecătorul n'are dreptul nemăsurat de a tâlmăci textul, pentru că în fața textului precis, voința presupusă putând varia dela un judecător la altul, în loc de o lege uniformă s'ar ajunge la atâtea legi câte interpretări deosebite ar avea loc. În aceeași ordine de idei, Curtea de Iași, pune în principiu că drepturile publice aparțin numai bărbaților și că unde legiuitorul a voit să îngăduie și femeilor asemenea drepturi a prevăzut-o formal. Pentru a demonstra aceasta, deciziunea se referă la legile învățământului, a poștelor, etc. Principiul e însă altul. Drepturile publice aparțin deopotrivă femeilor ca și bărbaților. Alcătuirea noastră exclude însă pe femei numai dela exercițiul drepturilor politice și dela îndeplinirea funcțiilor administrative care implică delegațiunea unei părți din suveranitatea Statului. În această situație era natural că acolo unde legiuitorul a crezut necesar să utilizeze serviciul feminin să dispue cu reguli speciale. Avocatura nu e însă o funcțiune publică, ci o profesiune liberă, pe care legea o reglementează din punctul de vedere al pregătirii științifice, pentru că exercițiul ei interesează una din cele mai principale funcțiuni ale Statului, Justiția. Dela ea nu sunt excluși decât minorii și streinii, din considerațiuni de ordine socială și națională. Dacă legiuitorul a voit să excludă pe femei, trebuia să o spue; dacă n'a spus-o, nu este îngăduit să hotărască Curtea pe cale de interpretare. Printre altele, Curtea mai trage un argument din faptul că și în Franța, înainte de 1900, situația legală a femeii cu privire la exercițiul avocaturii era aceea pe care o prezintă legea română actuală, și că pentru a îngădui femeilor intrarea în barou a fost nevoie de o lege specială. Argumentul nu e decisiv, pentru că în circumstanță legea franceză dela 1900, are caracterul unei dispozițiuni de interpretare autentică, venită sub presiunea interpretării doctrinare a legii vechi. Ceea ce s'a făcut în Franța se poate privi ca o măsură de ordine practică, dar nu ca o necesitate, pentru că chiar înainte de 1900, doctrina franceză, în desacord cu jurisprudența, admisesese femeii dreptul de a pleda».

Având în vedere că Consiliul de disciplină al avocaților din Iași, a admis înscrierea recurentei Ella Negruzzi în tabloul avocaților din acel district, pe motiv că numita întrunește condițiunile de naționalitate, vârstă și capacitate cerute de art. 1 din legea organizării corpului; că, însă, Curtea de apel din Iași, în urma apelului făcut de avocații intimați în acest recurs, a reformat deciziunea consiliului de disciplină și a respins cererea de înscriere;

Considerând că în favoarea dreptului femeii de a exercita profesiunea de avocat s'a invocat art. 1 din legea pentru constituirea corpului de avocați care, între alte condițiuni, cere pe aceia de a fi român sau naturalizat român, și s'a susținut că în aceste expresiuni ar fi cuprinse și femeile, de oarece termenii legii sunt generali și nu fac nici o deosebire de sex;

că dacă legiuitorul ar fi voit să excludă pe femei ar fi spus-o în mod formal și din momentul ce n'a făcut aceasta, nu este permis a creia incapacități pe cale de interpretare;

Considerând că, este adevărat că, în general atunci când legea vorbește la masculin, ea cuprinde atât pe bărbați cât și pe femei;

Considerând însă că această regulă nu poate fi absolută;

Că, în adevăr, dacă ea s'ar putea aplica în totdeauna, atunci femeile ar putea revendica cu o egală tărie, nu numai dreptul de a fi avocat, dar chiar și acela de a fi judecător, ba chiar și drepturile politice, pentru simplul motiv că nici în Constituție, nici în celelalte legi de organizare, nu este prevăzută nici o interdicțiune formală pentru ele, iar textul acestor legi este redactat tot așa de general ca și art. 1 din legea avocaților, asemenea drepturi însă până acum nimeni nu s'a gândit că le-ar putea reclama femeile;

Că, de aceea, argumentul tras din textul art. 1 din legea avocaților, nu are valoare și nu poate rezolva chestiunea în discuțiune, care este tocmai aceea de a se ști dacă termenii de cari se servă legea se pot întinde la ambele sexe ori dacă din potrivă cuprind numai pe bărbați, astfel că cu drept cuvânt Curtea de apel a găsit că legea trebuie interpretată spre a determina spiritul care a prezidat la întocmirea ei;

Considerând că, în anul 1864, când a fost constituit corpul de avocați, moravurile și tradiția necontestată erau că femeile nu puteau fi instituite ca vecibili, nu aveau dreptul să pledeze, prin urmare este învederat că legea făcută la acea epocă a organizat corpul de avocați ca să fie compus numai din bărbați, căci altfel legiuitorul ar fi arătat în mod expres voința sa de a inovă, mai ales că acea lege s'a luat din Franța, unde în această privință erau aceleași obiceiuri și tradiții ca și la noi și unde pentru ca să se dea femeii dreptul de a fi avocat a trebuit să se facă o lege specială în anul 1900;

Că, de altfel, generalitatea termenilor în diferitele legi n'a fost nici la noi considerată de ajuns pentru a autoriza pe femei să reclame aceleași drepturi ca și bărbații și atunci când legiuitorul a voit să întindă și la femei dispozițiunile unei legi, a făcut aceasta în mod expres, prin dispozițiuni speciale ca

în legea instrucțiunii publice, în legea corpului telegrafic și poștal și altele ;

Considerând că, aceea ce arată în mod neîndoios intențiunea legiuitorului este raportul care a însoțit legea avocaților din 1907, în care se spune lămurit că nu s'a prevăzut în proiect dreptul pentru femei de a fi avocat, pentru considerațiuni anume arătate ;

Că, dacă acest raport nu are putere obligatorie, nu se poate însă tăgădui că el este sorgintea cea mai sigură pentru a interpreta legea, fiindcă este expresiunea păreri delegaților întregului corp legiuitor, care a votat acest proiect așa cum a fost prezentat și întocmit, fără ca cineva să facă vr-o rezervă sau să fi provocat vr-o discuțiune în această privință ;

Considerând că numai legiuitorul poate aprecia și decide dacă în viitor este în folosul și al justiției și al femeii, ca s-o admită la exercițiul profesiei de avocat, profesiune care are o legătură atât de strânsă cu funcțiunile judecătorești, încât avocatul poate să suplinească pe judecător ori pe membrii ministerului public, numai legiuitorul poate să desființeze incapacitățile create de codul civil pentru femei și să o facă absolut egală cu bărbații pentru a putea face parte ca și ei, cu aceeași libertate și independență din ordinul avocaților ; până atunci însă legea trebuie aplicată, respectându-se intențiunea legiuitorului, care este sigur, că n'a voit să rupă cu tradițiunile constante ale trecutului ;

Că, dar, Curtea de apel respingând cererea d-nei Negruzzi, de a fi înscrisă în tabloul corpului de avocați, n'a violat art. 1 din legea acelu corp, ci din contra a interpretat-o bine și exact și de aceia motivul este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 30 Noembrie 1913

Președinta d-lui G. Tanoviceanu, prim-președinte

Nicolae M. Athanasulis cu Ioan Filip

PREPUS. — CARACTER ESENTIAL. — COMERȚ. — PATRON. — ART. 392 C. COM.

PREPUS. — SFERĂ DE ACȚIUNE. — DREPTUL PATRONULUI. — EXERCITIU.

1° Din definițiunea dată de art. 392 c. com., cuvântului de „prepus“, rezultă că pentru ca

cineva să poată fi considerat ca prepus al unui comerciant, trebuie să se constate că are dreptul, după propria sa acceptațiune și fără un avis prealabil al patronului, de a încheia afaceri relative la comerțul ce 'i este încredințat, afaceri pe care le tratează în numele și pe contul patronului, care singur răspunde de ele.

2° Prin faptul că prepusul se bucură de o complectă libertate de acțiune în conducerea comerțului patronului său, acesta din urmă care este stăpânul comerțului exercitat, nu renunță la dreptul său de a limita în linii generale sfera de acțiune a prepusului, de a-i da instrucțiuni și a-i atrage atenția asupra greșelilor făcute, drept pe care exercitându-l, prin aceasta nu ridică prepusului calitatea ce are în sensul legii.

No. 41. — Respins apelul făcut de Nicolae M. Athanasulis, contra sentinței comerciale cu No. 91 din 1912, a tribunalului Covurlui, secția I-a, dată în proces cu Ioan Filip.

S'au prezentat : apelantul prin procurator Atanasie Athanasulis, asistat de d-nii avocați S. Rosental și M. G. Orleanu și intimatul asistat de domnii avocați Al Gussi și Ilie Călcuirescu.

Curtea,

Având în vedere apelul interjectat de Nicoli N. Athanasulis, contra sentinței comerciale No. 91 din 1912, a tribunalului Covurlui secția I-a, prin care a fost obligat să plătească reclamantului Ioan Filip, 10.561 lei 50 bani cu procente legale dela 5 Iunie 1909 și până la achitare, plus 800 lei cheltueli de judecată ;

Văzând susținerile părților și actele din dosar ;

Având în vedere că, obiectul acțiunii adusă în judecata primei instanțe, este de a se obliga pe N. Athanasulis să plătească lui I. Filip suma de 10.161 lei și 10 bani la care se găsește condamnat prin sentința apelată, ca preț al unei cantități de 224¹/₂ kile porumb, pe care I. Filip le-a vândut și predat la 5 Iunie 1912, prin prepusul său Alex. Socaris, și care a intrat în patrimoniul apelantului ;

Că, în susținerea acestei acțiuni, s'a adus chitanța lui Socaris cu data de 20 Maiu 1909, prin care se constată de acesta datoria sumei reclamate, actul de

cabotaj No. 47 din 5 Iunie 1912, prin care s'ar fi stabilind intrarea porumbului vândut în patrimoniul apelantului, un proces-verbal de interogatoriul apelantului într'un alt proces, niște scrisori ale lui Athanasulis către Socaris și depunerile martorilor ascultați de tribunal, cu cari să se stabilească calitatea lui Socaris de prepus al lui Athanasulis;

Că, după ce la prima instanță s'a contestat și cuantumul sumei datorite și faptul că marfa vândută ar fi intrat în patrimoniul apelantului și calitatea lui Socaris de prepus al lui Athanasulis, înaintea Curței, de apelant nu s'a contestat decât acest din urmă punct, cerându-se respingerea acțiunii pentru motivul că, nu s'ar fi dovedind că Socaris ar fi prepusul lui Athanasulis, sau cel puțin că acesta ar fi lucrat ca un mandatar al său pur și simplu, după cum se susține în al doilea loc de intimat, sau că, în fine, această marfă ar fi intrat în patrimoniul său fără să fi plătit prețul ei;

Având în vedere că, așa prezentându-se afacerea, Curtea nu are a cerceta, în prim loc, decât dacă în adevăr Socaris a fost prepusul apelantului și dacă în această calitate vânzarea și predarea mărfii i s'a făcut de intimat;

Având în vedere că din definițiunea dată de art. 392 c. com. cuvântului de „prepus“, rezultând că acesta este un reprezentant pe care un comerciant îl însărcinează cu conducerea comerțului său, într'un loc anume determinat, urmează din aceasta chiar că pentru ca o persoană să aibă această calitate, trebuie să aibă libertatea și dreptul de a încheia afaceri relative la comerțul a cărui conducere îi este încredințată, după propria sa apreciere, fără a avea nevoie de aprobarea și avizul patronului în prealabil pentru fiecare afacere; că, în adevăr, el înlocuind pe comerciantul al cărui prepus este, această îndatorire a sa nu 'și-ar putea-o îndeplini, dacă această libertate de acțiune nu 'i-ar aparține, dată fiind adeseori necesitatea încheerii afacerilor comerciale imediat, că, de aceea, pentru ca cineva să poată fi considerat ca prepus al unui comerciant, trebuie să se constate că are dreptul, după propria sa acceptațiune și fără un aviz prealabil al patronului, de a încheia afaceri relative la comerțul ce îi este încredințat, afaceri pe cari le tratează în numele și pe comptul patronului, care singur răspunde de ele;

Că, dacă însă aceste drepturi largi sunt conferite prepusului și dacă el se bucură de o completă libertate de acțiune în conducerea comerțului patronului său, dreptul acestui din urmă, care este stăpânul comerțului exercitat, în numele căruia orice operațiune se încheie și asupra căruia singur cad toate drepturile și obligațiunile isvorâte din ele de a-i limita în linii generale sfera sa de acțiune, de a-i da instrucțiuni generale asupra modului conducerii comerțului, greșelile ce constată că a făcut, atrăgându-i atențiunea pentru viitor și asupra modului cum se încheie operațiunile sale, nu-i poate fi ridicat, și, exercitânduși-l, aceasta nu ridică prepusului calitatea aceasta a sa în sensul legii; că, din contră, aceste instrucțiuni generale și aceste interveniri ale lui în timpul exercitărei comerțului, face o dovadă evidentă că patronul a înțeles a da acelei persoane mandatul de prepus, arătându-i în ce mod să-și conducă activitatea sa;

Având în vedere că, în drept, acesta fiind caracterul mandatului ce conferă calitatea de prepus unei persoane, urmează a se examina în fapt, dacă el a fost dat și în baza lui a lucrat Socaris pentru Athanasulis;

Că, în această privință, întrucât legea, prin art. 795 cod. comercial, recunoaște că, acest mandat poate fi și tacit, față cu împrejurarea că un mandat expres nu se dovedește a fi dat, Curtea urmează a examina și vedea dacă din dovezile aduse în cauză, rezultă că Socaris avea un mandat tacit de prepus dat lui de Athanasulis;

(Urmează considerentele de fapt).

Având în vedere că, față cu toate acestea, rezultând că, în momentul cumpărării porumbului, al cărui preț se cere, Socaris avea calitatea de prepus al lui Athanasulis pentru comerțul lui de cereale, în baza unui mandat tacit dat lui, care, conform art. 395 cod. comercial, cuprinde toate actele necesare exercițiului comerțului pentru care este dat, în care intră și această cumpărare, în baza art. 396, alin. 2 c. com., dreptul intimatului de a cere dela Athanasulis prețul acelu porumb, care de altfel nu se contestă că a intrat în patrimoniul apelantului, nu-i poate fi refuzat, cu toate că Socaris în chitanța dată nu arată sensul legii, că lucră în numele lui Athanasulis, de oarece acesta nu dovedește cu nimic că

Socaris lucră în numele său personal, împrejurarea că Filip nu a reclamat plata acestui preț decât mai târziu ne dovedind aceasta;

Având în vedere că, această soluțiune nu poate fi schimbată, chiar în cazul când s'ar dovedi că Socaris mai făcea un comerț similar și pe numele său sau al altei persoane, după cum tinde a dovedi apelantul prin certificatele aflate la dosar, pentru că această prohibițiune invocată de apelant, conform art. 397 c. com., nu are altă sancțiune decât expunerea prepusului către patronul său la daune, fără însă a-i știrbi calitatea sa de prepus;

Că, de aceia, din acest punct de vedere apărarea propusă de apelant nici nu prezintă utilitate de a fi cercetată în fapt, din moment ce Curtea constată din dovezile aduse că Socaris avea calitatea de prepus al lui Athanasulis;

Având în vedere că, în fine, apelantul pentru admiterea apelului său a susținut că, tribunalul, după concluziunile conforme ale reclamantului, constatând în fapt că Socaris lucrând pentru Athanasulis, nu încheia nici o afacere fără avizul său prealabil, constatările aceasta de fapt ar fi lucru judecat pentru intimat, și deci Curtea nu ar mai putea-o schimba, de oarece nu e sesizată decât de apelul lui Athanasulis, care nu poartă decât asupra calificărei juridice dată de tribunal acestor fapte; că, prin urmare, Curtea nu ar mai fi în drept a constata că faptele s'au petrecut în alt mod, decât în acel arătat prin sentința tribunalului și nu ar avea alt rol, decât a statua, dacă faptele, astfel cum sunt constatate de tribunal, impunea lui Socaris calitatea de prepus al lui Athanasulis;

Având în vedere că, atât din reclamațiunea introdusă la prima instanță, cât și din toate dovezile aduse în sprijinirea ei, rezultă că ceea ce reclamantul a înțeles a cere instanței judecătorești, a fost condamnarea lui Athanasulis la suma reclamată, ca obligat către el în prim loc prin vânzarea a niște porumb ce i s'a făcut prin intermediul lui Socaris, în calitate de prepus al apelantului; că, această calitate de prepus al lui Socaris tinzând să o dovedească, reclamantul a prezentat tribunalului martori, iar de alta scrisorile lui Athanasulis către Socaris și celelalte acte aflate la dosar, că referindu-se prin concluziile lui la aceste dovezi, a cerut tribunalului să se cons-

tate că Socaris a lucrat ca prepus al lui Athanasulis, și ca atare să-l oblige pe acesta la plata sumei reclamate; că, de aceea, și Curtea azi e datoare să examineze din nou dovezile produse, spre a vedea dacă din ele nu rezultă fapte de acelea cari imprimă lui Socaris calitatea de prepus;

Că, dacă din concluziile scrise prezentate de apărătorii lui Filip, rezultă în adevăr, că ei discutând depunerile martorilor ascultați, arată că ei declară că Socaris lucrând în numele lui Athanasulis, încheia afacerile ce le făcea după avizul și confirmarea acestuia, ceea ce desigur, dacă ar fi așa în drept, ar exclude că ar avea calitatea de prepus al acestuia, din întreaga lor apărare rezultă că ceea ce au avut în vedere a fost de a pune în discuția tribunalului întreaga serie de dovezi aduse, pentru ca acesta, din faptele ce va constata, să stabilească în drept dacă Socaris era prepusul lui Athanasulis, și nici de cum a limitat constatarea tribunalului în fapt, numai la faptele ce ei au înțeles că rezultă din depunerile martorilor; că, așa fiind, nu se poate zice că discuția înaintea tribunalului a fost limitată numai la a stabili în fond că Socaris lucra numai după avizul și confirmarea prealabilă a lui Athanasulis, pentru ca și Curtea azi să nu poată discuta decât numai acest fapt astfel limitat, ci ea a fost întinsă asupra tuturor dovezilor aduse din care s'a cerut tribunalului a constata că Socaris avea dreptul de a lucra în așa mod în cât era un adevărat prepus al lui Athanasulis, că de altfel dovada acestui fapt rezultă evident și din împrejurarea că și reclamantul a expus concluziile sale personale aflate la dosar, pe care de sigur tribunalul le-a avut în vedere și din care nici vorbă nu poate fi că, rezultă că intenția părții a fost a limita astfel obiectul procesului, ci a cerut pur și simplu tribunalului a constata din dovezile administrate, că Socaris avea calitatea de prepus;

Că, de aceia, această apărare este neîntemeiată și are a fi respinsă;

Că, tot atât de neîntemeiată e și susținerea că intimatul nefăcând apel, constatarea de fapt a tribunalului formează pentru ei lucru judecat, că în adevăr părții admitându-i-se în totul la prima instanță pretențiunea sa, de o parte un apel din partea sa ar fi fost inutil și neîntemeiat, iar de alta, rămânând neîndoios dreptul de a-și susține pe faptele prezen-

tate și dovedite înaintea primei instanțe și în apel temeinicia acțiunii sale, ar fi a se lovi în dreptul său de apărare de a nu i se permite să discute faptele pe care s'a întemeiat acțiunea sa, indiferent dacă tribunalul le-a controlat sau constatat în totul sau numai în parte, căci capătul de cerere fiind unul și același, și cauza pe care se bazează fiind aceeași ca și la prima instanță, nu poate fi vorba de autoritatea lucrului judecat;

Că, de aceea, apelul are a fi respins, fără a mai fi necesar să se discute de Curte și celelalte motive invocate de intimat în cererea sa pentru respingerea apelului;

Având în vedere și cererea de cheltueli și văzând art. 140 și 146 pr. civilă;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

Semnați : N. Dimitrescu, A. Procopiu, M. Patron.

Opiniune

Ca și majoritatea suntem de părere că apelul este neîntemeiat și că a se respice, diferim însă în cece privește calificarea juridică dată contractului intervenit între apelantul Atanasulis și Socaris, el fiind după părerea noastră un contract de mandat ordinar, în înțelesul art. 1532 și urm. cod. civil, și art. 374 și urm. sod. com., iar nu un contract de prepușie de care se ocupă art. 392 și urm. cod. com., deși soluția procesului și într'un caz și într'altul este după cum vom arăta aceeași, așa că divergența se reduce numai la o discuție de principiu.

Prin sentința apelată, apelantul Atanasulis este obligat la plata sumei de 10.561 lei și 58 bani, prețul unei cantități de 224 $\frac{1}{2}$ chile porumb, cumpărat de Atanasulis prin reprezentantul său Al. Socaris dela I. Filip, și neplătit încă. Azi Atanasulis nu mai contestă că reclamantul I. Filip a vândut lui Socaris acea cantitate de porumb, pe prețul arătat și că el, Atanasulis, a primit-o în patrimoniul său și a dispus de ea, pretinde numai și dovedește cu un extras de re comptul-curent aflat la dosar, că a trimis lui Socaris prețul porumbului și întrucât nu s'a dovedit, după cum pretinde vânzătorul I. Filip, că Socaris a fost prepușul său, ci poate un *prête-nom*, un comisionar, sau girant de afaceri, ale cărui acte nu-l leagă și terții nu au acțiune directă contra sa, această acțiune urmează să fie respinsă. Soluția acestui pro-

ces depinde deci de modul caracterizării raporturilor juridice intervenite între Atanasulis și Socaris. Este de obște cunoscut că un comerciant când afacerile sale iau o destindere mai mare, în afară de oamenii de serviciu, care tratează cu publicul sub supravegherea sa, mai are necesitate și de alte persoane cari să-l înlocuească și să-l reprezinte în exercițiul comerțului său, cunoscuți în doctrină și în jurisprudență sub numele generic de reprezentanți.

Acești reprezentanți lucrând în numele și pe seama acelora pe cari îi reprezintă, actele făcute de ei în limita însărcinărilor date, leagă pe aceștia în numele și pe seama cărora au contractat, și terții contractanți au acțiune directă contra reprezentanților, spre deosebire de o altă categorie de însărcinați de afaceri, cum sunt comisionarii și mandatarii sui generis numiți *prête-nom*, cari lucrând în numele lor, deși pe seama altora, rămân ei direct obligați față de acei cu cari au contractat.

Expuse aceste principii de drept necesare rezolvirei procesului, rămâne să stabilim natura juridică a contractului intervenit între Atanasulis și Socaris, și cum un act scris nu se constată că s'a dresat, dovadă mai ales că ne găsim în materie comercială, fără discuție că ea se poate face atât prin martori cât și prin diferite fapte cari înconjoară afacerea și prezumțiuni.

(Urmează expunerea de fapt).

Și aceste fapte și împrejurări, coroborate cu arătările martorilor, caracterizează cu suficiență și în afară de orice dubiu că contractul dintre Atanasulis și Socaris, era un contract de reprezentație, iar nu altfel de contract de comision, *prête-nom*, gestiune de afaceri, după cum pretinde Atanasulis.

Încât privește împrejurările : că Socaris avea firma înscrisă și plătea patentă de cereale și că I. Filip nu a cerut dela Atanasulis, prețul porumbului decât după ce aceasta a dispărut, din cari împrejurări apărătorii lui Atanasulis cearcă să tragă concluziile că, Socaris făcea comerțul pentru el și pe numele său, și I. Filip, care contractase cu el, își da seama că dela el trebuie să primească prețul, ele sunt neîntemeiate de oarece : 1) Socaris, fără firmă înscrisă și plată de patentă, nu putea face afaceri comerciale nici ca reprezentant al lui Atanasulis; și 2) nu s'a arătat un singur fapt de comerț făcut de Socaris pe seama și

numele său, deși chiar dovedit el nu exclude posibilitatea că Socaris să fi fost în acelaș timp și reprezentantul lui Atanasulis (art. 397 cod. com.), iar faptul că Filip nu s'a grăbit să-și ceară plata porumbului, dovedește tocmai că Filip, contractând cu Socaris, care ca avere nu avea, după cum declară martorul G. Duca, decât o căruță cu un cal, știa că la spatele lui se află milionarul Atanasulis, pe seama și în numele căruia contractase Socaris, și nu avea nici o teamă că nu va fi achitat. Rămâne dar bine stabilit că, Socaris era reprezentantul lui Atanasulis; ca, în această calitate și în limitele misiunii sale a tratat cu Filip, și deci, conform principiilor de drept mai sus expuse, Filip are acțiune directă contra lui Atanasulis, pentru a fi obligat la plata mărfii intrată în patrimoniul său prin mijlocirea acestui reprezentant și neplătită, așa că apelul e nefondat și urmează a se respinge.

Și acum venim la examinarea chestiunii de principiu asupra căreia s'a ivit divergență. E admis de aproape întreaga doctrină și jurisprudență că reprezentanții nu sunt niște simple instrumente supuse cu totul numai voinței și ordinelor reprezentanților lor, și că trebuie să aibă și ei oarecare libertate de voință, judecată și pricepere în conducerea afacerilor cu care sunt însărcinați, mai mult sau mai puțin restrânse; și această limitare în îndeplinirea însărcinărilor date constituie una din principalele distincții dintre prepus și mandatar, și unul și altul reprezentanți, dar cel dintâi având cele mai întinse atribuțiuni, pe când celalt mult mai restrânse. Nu împărtășim părerea acelor cari susțin că orice limitare în însărcinările date unui reprezentant face să piardă caracterul de prepus și să-l transforme într'und mandatar, și admitem că se poate impune oarecari limite, că reprezentatul poate lua oarecari dispozițiuni cu caracter general în interesul comerțului său; cum însă nu se poate fixa o regulă generală care să determine acea limită, așa că ea odată depășită, caracterul juridic al reprezentantului să se transforme într'un mandatar, doctrina și jurisprudența a lăsat la suverana apreciere a judecătorului, ca având în vedere dovezile făcute de părți, diferitele fapte și împrejurări care înconjoară afacerea, să hotărască dacă raporturile juridice dintre două persoane au caracterul unui prepus sau al unui mandatar ordinar; chestie deci

de apreciere, care poate varia dela o specie la alta după dovezile produse, și hotărârea dată într'o afacere nu poate fi invocată ca autoritate de lucru judecata într'alta. Dar dacă împărtășim părerea acelor cari admit că mandatului dat unui reprezentant i se poate impune oarecari limite cu caracter general, nu putem admite și nici nu se susține de cineva că, atunci când reprezentantul și rezervă dreptul de a aproba sau respinge orice afacere, după cum noi credem că s'a dovedit și în specie, acest reprezentant poate fi considerat ca un prepus, iar nu ca un mandatar.

Și pentru a termina găsim necesar să mai arătăm că însuși reclamantul I. Filip, nu a considerat pe Socaris ca prepus al lui Atanasulis, ci ca un mandatar, căci faptele ce a căutat să dovedească pentru a stabili ce anume relații juridice au existat între ei și pe cari le-a avut în vedere și tribunalul la pronunțarea hotărârei, caracterizează tocmai contractul de mandat ordinar, iar nu de prepușie. Această eroare de drept comisă de reclamant nu poate însă în legislația actuală, unde termeni sacramentali nu avem, să conducă la respingerea acțiunii, când mai ales soluția și într'un caz și în celalt e aceeaș, iar reclamantul îmbrățișează ambele ipoteze, susținând înaintea Curței că, în tot cazul, întrucât mandatul dat lui Socaris a fost tacit, el este un mandat general, care leagă și pe mandatele Atanasulis.

Semnați: G. Tanoviceanu, Al. Bârsescu.

JUDECĂTORIA RURALĂ OCOL. NOVACI-GORJ

Audiența dela 21 Februarie 1914

Judecător, I. N. Tănăsescu

Ministerul public cu societatea forestieră „Lotrul“

TRANSACTIE — CONARACTE SOLEMNE. — NULITATE EXPRESĂ. — NULITATE TACITĂ. — LEGE IMPERATIVĂ. — LEGE PROHIBITIVĂ. — FORME SUBSTANTIALE SAU ESENTIALE. — CLAUZĂ IRTANTĂ. — ART. 42 C. SILVIC.

1° Potrivit art. 42 cod. silvic o transacție nu se poate încheia între o ceată de moșneni și o a treia persoană, decât după îndeplinirea unor anumite formalități și anume, după ce se va chema ceata, prin oareșicare forme de chemare, ca la întrunirea care se va ține sub președinția judecătorului de ocol, să încuviințeze printr'o majoritate în număr și în drepturi încheierea acestei transacții.

2° O transacție făcută cu nesocotirea acestor formalități, deși nu-i isbită de nulitate prin nici unul din articolele codului silvic, totuși potrivit principiilor generale ale dreptului, ea este fără ființă, de oare ce rânduiala cuprinsă în art. 42 cod. silvic, este imperativă și ea cuprinde forme substanțiale iar nu accidentale, adică din acelea fără de cari actul nu poate avea ființă, întrucât consimțământul cetei neputându-se lua decât cu îndeplinirea acestor forme, însemnează că actul de transacție este nul fiindcă-i lipsește una din condițiunile substanțiale și anume consimțământul.

Prin urmare, în acest caz, ne mai fiind nevoie de o clauză iritantă, care să pronunțe anularea, actul este lovit de o nulitate tacită, virtuală.

Judecătoria,

Asupra acțiunii civile de față;

Având în vedere că, Ministerul public de pe lângă tribunalul Gorj, a cerut anularea contractului de transacțiune, autentificat de judecătoria rurală ocol. Novaci, la No. 565 din 24 Noembrie 1912, făcut între societatea anonimă română pentru industria forestieră „Lotrul“ și ceata moșnenilor Cernăzeni-Bercești, stăpânitoare a munților Manaileasa și Nop-teasa, pe motivul că este întocmit în disprețul, cu nesocotirea formelor anume statornicite de codul silvic;

Având în vedere că, acest contract de transacțiune s'a autentificat la 24 Noembrie 1912, prin urmare sub imperiul acestui cod;

Având în vedere că societatea, prin avocatul său, a spus că a acest cod, prin nici unul din articolele sale, nu isbește de nulitate acest fel de contracte, că prin urmare ele și au toată puterea între părțile contractante;

Având în vedere că, din cuprinsul art. 42 cod. silvic, reese că o transacțiune nu se poate încheia între o ceată de moșneni și o a treia persoană, decât dacă ea este încuviințată de ceată într'o întrunire a sa, prezidată de judecătorul de ocol, întrunire care nu se poate ține decât în urma îndeplinirii unor anumite forme de chemare și că această încuviințare trebuie aprobată de un număr anumit de moșneni și

cari să reprezinte în acelaș timp un număr anumit de drepturi, că prin urmare din acestea se vede că o transacție nu se poate încheia decât în urma unor anumite formalități;

Având în vedere că, deși codul silvic nu lovește de nulitate o astfel de învoială, totuși aceasta nu însemnează că ea și are toată puterea, de oarece în acest caz ar urma că o lege nu mai este o regulă obligatorie de conduită, fiind lipsită de sancțiune, și că prin urmare dreptul nu s'ar mai putea deosebi întru nimic de morală, totul reducându-se la un simplu sfat, că din aceasta se înțelege că intențiunea legiuitorului n'a fost ca să lase fără sancțiune o rânduială a sa și că a supus-o, în ce privește aplicarea ei, principiilor generale de drept;

Având în vedere că doctrina și jurisprudența au stabilit că nulitățile sunt de două feluri și anume: nulități exprese și nulități tacite sau virtuale, că cele dintâi sunt anume prevăzute de lege iar cele de al doilea, rees din spiritul ei; că, în principiu, orice lege prohibitivă are ca sancțiune nulitatea actului făcut fără îndeplinirea formelor anume prevăzute în ea, și că această nulitate nu-și are locul în ce privește o lege imperativă, decât când este vorba de călcarea unor forme esențiale sau substanțiale, adică a acelor forme, fără de care actul nu poate avea ființă; că, în acest caz, nulitatea să presupune, ea este tacită, întrucât lipsa acestor formalități cuprinde în sine nulitatea actului;

Considerând că art. 42 cod. silvic, cuprinde o dispoziție imperativă, de oarece arată că pentru contractele de transacție, nu se poate lua consimțământul cetei decât cu îndeplinirea unor anumite formalități, că neîndeplinindu-se acestea, urmează dela sine că actul este fără ființă, întrucât i lipsește una din condițiunile esențiale, substanțiale și anume consimțământul, că deci, ca urmare firească, aceste formalități, cerute de acest articol, sunt substanțiale, întrucât ele alcătuiesc esențialmente substanța actului — substantia rei — și prin urmare, ne mai fiind nevoie de o clauză iritantă, care să pronunțe anularea, urmează că un contract de transacție, făcut fără îndeplinirea formelor cuprinse în acest articol, este fără ființă.

Judecător, I. N. Tănăsescu.